

Notat om forsøgsordningen vedrørende udvidet rygudredning.

I dette notat redegøres der for baggrunden for den række af projekter vedrørende udvidet rygudredning, som blev igangsat af de tidligere amter og som er videreført som forsøgsprojekt i Region Midtjylland. Notatet indeholder endvidere et sammendrag af den evaluering, der er udarbejdet. Den samlede evalueringsrapport foreligger på regionens hjemmeside.

Lænderygsygdom

Lænderygsbesvær rammer mange, men er oftest af midlertidig karakter. Akutte symptomer bliver hos 90 % bedre efter 2-4 uger. De sidste 10 % af lænderygpatienter opnår imidlertid ikke bedring inden for dette tidsrum eller får tilbagefald. Ud over de menneskelige omkostninger giver disse 10 % af lænderygpatienterne store samfundsmæssige omkostninger i form af sygefravær.

Sundhedsvæsenets primære tilbud til lænderygpatienter

Borgere med lænderygsbesvær konsulterer sædvanligvis praktiserende læge med henblik på at få stillet diagnose og behandlingsforslag. Den praktiserende læge kan efter sin undersøgelse vælge at henvise patienten til undersøgelse og behandling hos en fysioterapeut eller opfordre patienten til at konsultere en kiropraktor. Patienten kan også vælge at lade sig behandle direkte hos en kiropraktor, da det ikke kræver lægehenvisning.

Det offentlige tilskud hos en kiropraktor er på mellem 20-30 % afhængig af ydelsen. Hvilket svarer til en egenbetaling på eksempelvis 160 - 175 kr. pr. behandling. Hos fysioterapeuten er det offentlige tilskud 39,3 % svarende til en egenbetaling på mellem 120 - 155 kr. pr. behandling afhængig af, om det er den første konsultation eller en efterfølgende behandling. For patienter med vedvarende kroniske rygsmerter er der mulighed for via den praktiserende læge at blive henvist til eksempelvis, speciallæge eller smerteklinikken på Århus Sygehus. I Region Midtjylland er der endvidere mulighed for henvisning til Det Medicinske Rygcenter på Regionshospitalet Silkeborg.

Projekt udvidet rygudredning

I årene 2003 - 2006 blev der indført forsøgsordninger med udvidet lænderygudredning hos praktiserende fysioterapeuter i de daværende amter i Viborg, Ringkjøbing, Århus og Vejle. Ordningen blev i forbindelse med kommunalreformen videreført som projekt i Region Midtjylland.

Projektet tager udgangspunkt i sundhedsstyrelsens MTV (Medicinsk Teknologi Vurdering) rapport "Ondt i ryggen", der anbefaler en grundig før-

Dato 28.10.2009

Sagsbehandler: Lisbeth Hansen

Tel. +45 8728 4572

Lisbeth.Hansen@stab.rm.dk

Sagsnr.

Side 1/1

stegangsundersøgelse. Projektets formål er blandt andet at sikre patienter, der har lænderyg-problemer, ikke udvikler kronisk tilstand og at sikre henvisende læge en hurtig tilbagemelding med løsningsforslag til det videre forløb.

Tilbuddet henvender sig til subakutte patienter og patienter med et langvarigt kronisk forløb. Rygdredningen må kun varetages af fysioterapeuter, som har gennemført et uddannelsesforløb, der omfatter et kursus på i alt 6 dage. I alt er 125 fysioterapeuter i Region Midtjylland uddannet til at varetage udredningen. Uddannelsen skal sikre, at udredningen og den efterfølgende behandlingsplan følger de anerkendte anbefalinger.

Rygundersøgelsen indeholder en første konsultation af en times varighed med en udvidet rygundersøgelse. I løbet af denne time gennemføres forskellige undersøgelser ud fra anerkendte undersøgelsesmetoder vedr. symptomer, smerteniveau, funktionsniveau og sygdomsadfærd. Der gives informationer til patienter og lægen om det videre forløb, herunder udarbejdelse af en handleplan. Endvidere er der mulighed for at gennemføre op til 2 ekstra konsultationer, de såkaldte "normalbehandlinger".

Evaluering af projektet

Der er af praksiskonsulenterne for fysioterapi foretaget en evaluering af projektet udvidet rygdredning på følgende områder:

1. Spørgeskemaundersøgelse hvor læger, som har henvist til ordningen, anmodes om deres vurdering af, om de har haft nytte af tilbuddet.

69 % af de 248 adspurgte læger vurderer, at udredningen i meget høj grad eller høj grad bidrager til at afklare patientens fortsatte udredningsbehov. 67 % af lægerne følger fysioterapeuternes anbefalinger helt eller delvist og kun 3 % vælger ikke at følge anbefalingerne.

2. Anvendelse af statistik fra it-databasen FysDB.

Samarbejdsudvalget for fysioterapi bevilgede i juni 2008 en it-database, som skulle sikre opsamling af data og resultater fra den udvidede rygdredning. Databasen indeholder et digitalt undersøgelsesskema og en række andre registreringer af aktiviteten. Resultatet af udtrækkene fra databasen viser, at lænderygpatienter i høj grad er besværet af tilstanden i forhold til måling af smerteniveau, funktionsniveau og indflydelse af psykosociale faktorer. Patientgruppen er således relevant og det konkluderes, at inklusionskriterierne for henvisningsproceduren er overholdt, og at de fysioterapeuter, som deltager i projektet i høj grad følger anbefalingerne fra såvel nationale som internationale guidelines. Det konkluderes endvidere, at der er tale om hurtig indkaldelse af de i forsøgsordningen henviste patienter og en tilsvarende hurtig tilbagemelding til henvisende læge. Statistikudtrækkene bygger på i alt 1.035 patientforløb i perioden 2007-2009.

3. Fokusgruppeinterviews.

Center for Folkesundhed har gennemført fokusgruppeinterviews med 6 praktiserende læger og en hospitalslæge med henblik på at få belyst kendskab til projektet. Lægernes vurdering af projektets betydning, øvrige områder med tilbud til rygpatienter samt hvilke ønsker lægerne har til en fremtidig organisering af rygområdet.

Konklusionerne på interviewsrunden er at:

- der er stor spredning i lægernes kendskab til projektet
- lægerne føler sig mere sikre i kommunikationen med rygpatienter, når de har en rapport om udvidet rygdredning
- rapporten fra fysioterapeuterne giver lægen mulighed for at læse en mere præcis henvisning til hospitalet

- lægerne er meget tilfredse med at fysioterapeuterne overholder tidsfrister i forhold til indkaldelse af patienter og tilbagemelding til lægerne
- lægerne vurderer at de som følge af rygdredningen, har kunnet spare på henvisninger både til fysioterapi og til rygambulatorierne.

Den interviewede hospitals læge giver udtryk for, at projektet har givet en aflastning af rygambulatoriet. De praktiserende læger i interviewet giver udtryk for usikkerhed og manglende kendskab til øvrige sundhedsfaglige tilbuds indhold.

Øvrige planlagte evalueringer og forløbsprogram for muskel-skelet lidelser

Det nationale faglige udvalg for kvalitetsudvikling af fysioterapi har igangsat en evaluering af udvidet lænderygundersøgelse. Evalueringen skal belyse fordele og ulemper ved ordningen samt om de bedste undersøgelseskriterier bliver anvendt. Evalueringen skal endvidere belyse, i hvor stor udstrækning der eksisterer flaskehalse og komme med ideer til fremadrettede analyser af ordningen. Evalueringen skal være færdig senest foråret 2010.

Der er i Region Midtjylland netop ved at blive nedsat en arbejdsgruppe, som skal udarbejde et forløbsprogram for muskel-skelet lidelsers behandling i regionen. I arbejdsgruppen vil der bl.a. være repræsentanter for kiropraktorer, fysioterapeuter, praktiserende læger, speciallæger og hospitaler. Formandsskabet har været samlet og har udvalgt borgere med lænderygproblemer som fokusområde. Den første aktivitet, der sættes i gang i forbindelse med forløbsprogrammet for lænderygsmerte, er en litteraturbaseret afdækning af evidensen på området. Forløbsprogrammet forventes at være færdigt i løbet af 2011 - formentlig medio 2011.